La Unitat de Recerca en Teràpia Molecular del Càncer ? ?la Caixa? tracta més de 1.400 pacients.

Salut | 15-12-2014 | 21:42

El director general de la Fundació Bancària ?la Caixa?, Jaume Giró, i el director del VHIO i cap del Servei d?Oncologia, Josep Tabernero, han fet balanç avui dels set anys de col?laboració en l?impuls de la Unitat de Recerca en Teràpia Molecular del Càncer ? ?la Caixa? (UITM), en funcionament des del 2010 i ubicada dins l?edifici de l?àrea general de l?Hospital Universitari Vall d?Hebron de Barcelona.

Des que es va inaugurar el 2010, la UITM ha tractat més de 1.400 malalts, als quals ha ofert un tractament personalitzat, amb més de 19.000 visites i més de 27.000 sessions d?hospital de dia, cosa que la converteix en un dels centres de referència internacional en el desenvolupament precoç de nous fàrmacs.

El seu objectiu principal és agilitzar la transferència dels resultats científics a la pràctica clínica, en benefici dels malalts oncològics que no han respost òptimament a altres teràpies. Per fer-ho possible, combina la recerca amb un model assistencial i ofereix un servei d?assessorament farmacològic als pacients.

D?aquesta manera, l?activitat científica de la UITM ? ?la Caixa? se centra fonamentalment en el disseny i la recerca de noves estratègies per al tractament del càncer, mitjançant el desenvolupament d?assajos clínics amb noves teràpies antitumorals. Durant els dos últims anys d?activitat, el nombre d?assajos precoços amb nous fàrmacs actius s?ha situat al voltant dels 70, dels més de 230 assajos actius anuals que realitza actualment el Servei d?Oncologia. Cal destacar que els estudis que es duen a terme a la UITM són d?alta complexitat.

Aquestes magnituds situen la UITM com un referent internacional en el desenvolupament de nous tractaments basats en dues grans línies de treball, el descobriment de nous fàrmacs i la millora de les teràpies farmacològiques existents, per proporcionar cures personalitzades i més eficaces.

Entorn de recerca i assistencial

La UITM s?emmarca en un entorn assistencial i en un ambient de recerca. La conjunció del

vessant assistencial i la recerca la converteix en referent internacional en el desenvolupament dels seus projectes.

La UITM ? ?la Caixa? ocupa una superfície de 1.000 m2 i està situada a la planta baixa de l?Hospital Universitari Vall d?Hebron. L?espai té diverses àrees diferenciades, Àrea de Farmàcia (assessorament i preparació, sala blanca) i Àrea de Coordinació d?Assajos Clínics, així com zones restringides per a ús del personal sanitari.

L?Obra Social ?la Caixa? ha destinat un total de 7 milions d?euros al projecte, en el marc del seu programa de suport a la recerca biomèdica.

La cara més humana de la UITM: el testimoni de dues pacients

«El càncer m?ha ensenyat a dir no.»

Cristina Castany, de 50 anys, és casada i té una filla de 13 anys. Viu a Torrent de Cinca (Osca) i, com molts pacients de la UITM, es desplaça a Barcelona per rebre tractament.

A la Cristina li van detectar un càncer de colon al Nadal del 2011. Va arribar a la UITM després d?haver-se sotmès a sessions de quimioteràpia a l?Hospital General de Lleida que no van donar resultat. El primer estudi que li van fer a la unitat no va tenir efecte. Fa gairebé un mes, li van proposar un segon estudi que, de moment, és efectiu.

Explica que, quan li van dir que tenia càncer, es va enfonsar durant uns minuts, ja que va pensar per damunt de tot en la seva filla. Però de seguida va canviar de mentalitat. «El càncer m?ha ensenyat a dir no. M?ha fet més forta, fins al punt de sorprendre?m a mi mateixa. Mai no hauria esperat ser la Cristina que sóc avui», comenta.

I afegeix, sobre la UITM: «Aquí, un gran equip de persones qualificades, professionals i compromeses vetllen per mi en tot moment. Em donen esperança, m?ofereixen moltes possibilitats i, sobretot, em fan sentir com a casa».

«M?ha tocat una vareta màgica.»

Sonia Sánchez té 39 anys i una filla de 7 anys. És d?Extremadura, però actualment viu a Barcelona. Mai no ha deixat d?exercir com a perruquera, perquè la feina és la seva passió. Actualment està curada d?un tumor cerebral a causa del qual ha passat per tres operacions.

Li van diagnosticar el tumor quan vivia a Extremadura, on va ser tractat i curat. Així va passar dues vegades més, fins que a la tercera ocasió, en veure que es tractava d?un tumor que es curava per reproduir-se a continuació, la van derivar a la UITM, fa quatre anys. Gràcies al primer estudi en el qual va participar, va superar el tumor. Ara tan sols assisteix a la unitat una vegada al mes, perquè continua en fase d?estudi, però ja curada.

Creu que l?actitud davant la vida és el que l?ha ajudat a superar els tres tumors. «Durant un temps, mentre seguia el tractament de forma alternativa a la unitat, vaig viure temporalment a Extremadura per tractar-me també a l?hospital d?allà. Però sabia que el que m?estava curant realment era l?estudi de la unitat. Sabia que l?estrella era aquí», explica Sonia. «La UITM ha estat una gran oportunitat, m?ha tocat una vareta màgica», afegeix.

«Aquí, l?equip de professionals és molt jove, i crec que això és molt positiu, perquè transmeten vitalitat, aire fresc, motivació. Amb ells he viscut moments de riure molt, de molta vida, de plenitud. Hem tingut una relació molt familiar», conclou.

Assajos clínics: referència de la recerca

A la UITM es duu a terme la fase I (primera fase en humans) de nous assajos clínics per al desenvolupament de fàrmacs antitumorals. Els càncers de colon, mama, aparell digestiu i pulmó són els més tractats.

Els assajos clínics tenen un paper fonamental en el desenvolupament de noves teràpies contra el càncer, ja que constitueixen la base metodològica de la recerca clínica científicament reconeguda.

A més, l?assaig clínic permet la recerca experimental ètica i controlada. Aquesta recerca es fa en éssers humans després que la fase de desenvolupament experimental preclínic del nou fàrmac ha demostrat que aquest pot oferir una nova teràpia antitumoral o una millora en els tractaments convencionals disponibles (menys toxicitat, fàrmacs dirigits, etc.).

Aquests estudis revesteixen una gran complexitat i permeten continuar tractant alguns pacients oncològics que no han respost òptimament a altres teràpies.

Les dades del Servei d?Oncologia Mèdica de l?Hospital Universitari Vall d?Hebron indiquen que des del 1997 s?ha incrementat de forma molt significativa el nombre de pacients que cada any inicien tractament dins el Programa d?Assajos Clínics de l?hospital català.

Autor: Redacció